

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตัว

ของ นายเฉลิมพล เอกอรุ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๘ - ๙/๒๕๕๕

เรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓

เรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓

วันที่ ๒๘ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๕

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีมีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ความเห็น

ก่อนการพิจารณาประเด็นทั้งสอง เห็นว่า มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการให้มีการยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๙๓ วรรคสอง หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๒๑/๒๕๕๓ ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓ แต่นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นเมื่อพ้นระยะเวลา ๑๕ วัน ที่กฎหมายกำหนด กระบวนการยื่นคำร้องขอให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องจึงไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง จึงเห็นว่า ควรยกคำร้องนี้

ส่วนคำร้องเรื่องพิจารณาที่ ๕๑/๒๕๕๓ ความปรากฏต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๓ นายทะเบียนพรรคการเมืองยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม

๒๕๕๓ จึงเป็นการยื่นภายในระยะเวลา ๑๕ วัน กระบวนการยื่นคำร้องจึงชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง

สำหรับความเห็นตามประเด็นวินิจฉัย มีดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคผู้ถูกร้องเป็นพรรคการเมือง ที่จะต้องมีหน้าที่ปฏิบัติ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติให้หัวหน้าพรรคการเมืองจัดทำรายงานดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงตามวิธีการที่นายทะเบียนกำหนด และแจ้งให้นายทะเบียนทราบภายใน เดือนมีนาคมของทุกปี การจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองนั้น มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) กำหนดให้ต้องกระทำโดยที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมือง ซึ่งนายทะเบียนพรรคการเมือง ก็ได้ออกประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง วิธีการรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ กำหนดวิธีการรายงาน และในการแจ้งให้พรรคการเมือง ทุกพรรคจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินที่ผ่านมา ก็ได้แนบแบบรายงาน การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง (แบบ ท.พ. ๘) ซึ่งเป็นแบบที่กำหนดและลงประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ไปให้ โดยให้ถือปฏิบัติให้ถูกต้องด้วยแล้ว พรรคผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ต้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แจ้งให้ผู้ร้องทราบภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๓

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ แต่อย่างไร ผู้ร้องจึงได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย พรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๓ แจ้งให้ ผู้ถูกร้องจัดทำรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ถูกต้องตาม ความเป็นจริง และเป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ วรรคสอง (๕) แล้วแจ้งต่อผู้ร้องภายในวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ซึ่งเมื่อครบ กำหนดเวลาที่ผู้ร้องกำหนด ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้จัดส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ผู้ร้อง ผู้ร้องจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๓ แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงเหตุผล การไม่ส่งรายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ ภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่

ได้รับหนังสือแจ้งจากผู้ร้อง เมื่อครบกำหนดระยะเวลาแล้ว ปรากฏว่าผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงแต่อย่างใด พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่รายงานการดำเนินกิจการของพรรคผู้ถูกร้องตามที่ผู้ร้องสั่ง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔๒ วรรคสอง กรณีจึงมีเหตุที่จะยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง

ประเด็นที่สอง พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากการฝ่าฝืน มาตรา ๔๒ วรรคสอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่ถูกยุบไป จะจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้ง การจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป บทบัญญัติดังกล่าวนี้ เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้ ศาลรัฐธรรมนูญต้องปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด กฎหมายมิได้ให้อำนาจแก่ศาลรัฐธรรมนูญที่จะใช้ดุลพินิจ สั่งเป็นอย่างอื่นได้ ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบเพราะฝ่าฝืนมาตรา ๔๒ วรรคสอง แล้ว ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือ เป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ทั้งนี้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องต้องยุบไป

จึงวินิจฉัยว่า ให้ยุบพรรคเพื่อนเกษตรกรไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๔๒ วรรคสอง และ ให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคการเมืองของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้ง พรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคผู้ถูกร้องถูกยุบไป ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

นายเฉลิมพล เอกอุรุ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ